

نوبت امتحان: (نیم سال اول)		امتحان درس: فارسی و نگارش یازدهم		آزمون					
مدّت امتحان: ۹۰ دقیقه		دوره دوم متوسطه							
نمره	ردیف								
سوالات									
بخش اول: فارسی (۱۰ نمره)									
۰/۵	۱- واژه «عَلَّامه» را یک بار به عنوان «شاخص» و بار دیگر به عنوان «هسته گروه اسمی» در جمله به کار ببرید.								
۰/۵	۲- با توجه به بیت «کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست / که دون همتانند بی مغز و پوست» الف) ساختمان هر یک از واژگان زیر را بنویسید. (ساده، وندی، مرکب، وندی- مرکب)								
	<table><tr><td>بی مغز</td><td>دون همتان</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>					بی مغز	دون همتان		
بی مغز	دون همتان								
۰/۵	ب) نقش واژه های «سر» و «بی مغز» را بنویسید.								
۰/۵	۳- رابطه معنایی هر یک از جفت واژه های زیر را بنویسید.								
۱	دلیر و شجاع: دریا و صدف:								
	۴- معنی واژگان مشخص شده زیر را بنویسید.								
	الف) خالهام با همه تمکّنی که داشت، به زندگی درویشانهای قناعت کرده بود.								
	ب) گو یارب از این گزاف کاری توفیق دهم به رستگاری								
۰/۵	پ) اینک بستر فوران خشم و از دشمن شده بود.								
	۵- واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.								
	الف) می داشت پدر به سوی او گوش کاین (غصّه- قصّه) شنید، گشت خاموش								
۰/۵	ب) دیری نگذشت پرچم روس ها در خاک (آغشته- آفشته) به خون بی گناهان به اهتزاز درآمد.								
	۶- نادرستی های املایی را بیابید و درست آن را بنویسید.								
	«از بحران های عصبی که امروز رایج است و تهفّه برخورد فرهنگ شرق با غرب است، در آن زمان خبری نبود. هر عصب و فکر به منبع بی شاعبه ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می پذیرفت.»								
	۷- با توجه به سروده های زیر، به پرسش ها پاسخ دهید.								
	«برو شیر در تنده باش ای دغل مینداز خود را چو روباه شل								
۰/۲۵	چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر چه باشی چو روبه به وامانده سیر؟								
۰/۲۵	بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش»								
۰/۲۵	الف) این شعر در چه قالبی سروده شده است؟								
۰/۲۵	ب) ردیف را در بیت سوم نشان دهید.								
۰/۵	پ) از میان بیت های آورده شده، قافیه کدام بیت دارای آرایه ادبی نیز هست؟ نوع آرایه را بنویسید.								
۱	۸- بیت زیر از شعر «آفتاب حُسن» انتخاب شده است. یک بیت بعدی آن را بنویسید.								
	«ای آفتاب حُسن، برون آ، دمی ز أبر کان چهره مشعشع تابانم آرزوست»								
	۹- متن زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید:								
	«هر دو چنان بودیم که گویی در پالیز سعدی می چریدیم؛ از بوته ای به بوته ای و از شاخی به شاخی. معنی کلماتی را که نمی فهمیدیم، از آنها می گذشتیم. خوشبختانه، دامنه کلام و معنی به قدر کافی وسعت داشت که ندانستن مقداری لغت، مانع از برخورداری ما نگردد.»								
۰/۵	الف) چرا در هنگام خواندن آثار سعدی، ندانستن مقداری لغت، مانع از برخورداری و فهم نویسنده از آثار سعدی نمی شد؟								
۰/۵	ب) در عبارت های زیر، مقصود از قسمت های مشخص شده چیست؟								
	<table><tr><td>گویی در پالیز سعدی می چریدیم.</td><td>پالیز سعدی:</td></tr><tr><td>از بوته ای به بوته ای و از شاخی به شاخی.</td><td>شاخی:</td></tr></table>					گویی در پالیز سعدی می چریدیم.	پالیز سعدی:	از بوته ای به بوته ای و از شاخی به شاخی.	شاخی:
گویی در پالیز سعدی می چریدیم.	پالیز سعدی:								
از بوته ای به بوته ای و از شاخی به شاخی.	شاخی:								
۰/۵	پ) مفهوم عبارت «در پالیز سعدی می چریدیم» را بنویسید.								

۰/۵	۱۰- با توجه به بیت «بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش» چرا شاعر انسان‌ها را به تلاش و کوشش سفارش می‌کند؟
۰/۵	۱۱- سروده‌ها و نوشته‌های زیر را به فارسی روان معنی کنید.
۰/۵	الف) نژند آن دل که او خواهد نژندش
۰/۵	ب) سراچه دهنم آماس می‌کرد. بیشتر بر فوران تخیل راه می‌رفتم.
۰/۵	پ) چون موسم حج رسید، برخاست اشتر طلبید و محمل آراست
۰/۵	ت) دربار از درون در تب و تاب و التهاب بود. فکر حمله روس، بختک‌وار روی دربار چنبره زده بود.
	بخش دوم: نگارش (۱۰ نمره) الف) بازشناسی:
۱	۱۲- متن زیر را بخوانید، سپس عناصر «زمان و مکان» و «حال و هوای» نوشته را مشخص کنید. «صبح زود همراه با اولین اشعه خورشید برمی‌خیزند. نسیم خنک صبحگاهی روحیه کشاورزان را تازه می‌کند. آن‌ها با شادی و خرمی راهی باغ می‌شوند. آن‌ها ساعت‌ها مشغول کار می‌شوند. ساعت‌های اولیه روز هوا خنک‌تر است و کشاورزان پرانرژی. هر چه به ظهر نزدیک‌تر می‌شویم، هوا گرم‌تر می‌شود. تابش خورشید مردادماه رمق همه را گرفته است. گویا از آسمان آتش می‌بارد. با این همه کشاورزان باز هم با روحیه و پرانرژی کار می‌کنند. هیچ چیز نمی‌تواند مانع کار آن‌ها شود. در انتهای روز وقتی سبدهای خرما را حمل می‌کنند، همانند اول وقت خوش و خندان و خرم هستند.» زمان و مکان: حال و هوا (فضا):
۰/۷۵	ب) سازه‌های نوشتاری: ۱۳- حکایت زیر را به زبان ساده بازنویسی کنید. «فاضلی به یکی از دوستان صاحب راز خود نامه می‌نوشت. شخصی پهلوی او ننشسته بود و به گوشه چشم نوشته او را می‌خواند. بر وی دشوار آمد، بنوشت: «اگر در پهلوی من دزدی ننشسته بودی و نوشته مرا نمی‌خواندی، همه اسرار خود بنوشتی!» آن شخص گفت: «والله من نامه تو را نمی‌خواندم.» گفت: «ای نادان! پس از کجا دانستی که یاد تو در نامه است؟!»
۰/۷۵	۱۴- یکی از مثل‌های زیر را انتخاب کنید و آن را گسترش دهید. - اگر لالایی بلدی، چرا خودت خوابت نمی‌برد؟ - آشپز که دو تا شد، آش یا شور می‌شود یا بی‌نمک.
۰/۵	۱۵- دریافت خود را از شعر زیر بنویسید. غنچه با دل گرفته گفت: / زندگی لب ز خنده بستن است / گوشه‌ای درون خود نشستن است / گل به خنده گفت: / زندگی شکفتن است / با زبان سبز راز گفتن است
۵	پ) آفرینش: ۱۶- یکی از موضوع‌ها را انتخاب کنید و در مورد آن متنی بنویسید. - کتاب - یکی از ورزشکاران یا هنرمندان مورد علاقه‌تان را توصیف کنید. (شخصیت‌پردازی) - یکی از آداب و رسوم محل زندگی‌تان را شرح دهید.
۱	ت) رعایت علائم و نشانه‌های نگارشی در متن‌های سازه‌های نوشتاری و متن تولیدی
۱	ث) رعایت املای درست واژگان و عبارات

نوبت امتحان: (نیم سال اول)	امتحان درس: فارسی و نگارش یازدهم	پاسخ آزمون
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	دوره دوم متوسطه	

بخش اول: فارسی (۱۰ نمره)

۱- علامه (شاخص): علامه جعفری وارد مدرسه شد. (۰/۲۵) / علامه (هسته گروه اسمی): او، علامه روزگار است. (۰/۲۵) یا هر مثال درست دیگر.

۲- بی مغز: وندی (۰/۲۵) / دون همتان: وندی - مرکب (۰/۲۵) / ب: سر: نهاد (۰/۲۵) / بی مغز: مسند (۰/۲۵)

۳- الف: تضمین (۰/۲۵) / ب: ترادف (۰/۲۵)

۴- الف: تمکن: توانگری، ثروت / ب: گزاف کاری: بیهوده کاری / توفیق: پیروزی، موفقیت / پ: آز: زیاده جویی، حرص، طمع (هر مورد؛ ۰/۲۵)

۵- الف: قصه (۰/۲۵) / ب: آغشته (۰/۲۵)

۶- تهفه ← تحفه (۰/۲۵) / بی شاعبه ← بی شائبه (۰/۲۵)

۷- الف: مثنوی (۰/۲۵) / ب: خویش (۰/۲۵) / پ: بیت دوم (۰/۲۵) جناس (شیر، سیر) (۰/۲۵)

۸- گفتی ز ناز: «بیش مرجان مرا، برو» آن گفتنت که «بیش مرجانم» آرزوست (۱)

۹- الف: زیرا دامنه کلام و معنی آثار سعدی به قدر کافی وسعت داشت. (۰/۵)

ب) پالیز سعدی ← آثار سعدی (۰/۲۵) / شاخ ← حکایت‌ها، غزلیات و سروده‌ها (یک مورد؛ ۰/۲۵)

پ) خواندن و لذت بردن از آثار سعدی (۰/۵)

۱۰- زیرا کوشش هر کس بر ارزش و جایگاه او می‌افزاید. (۰/۵)

۱۱- الف) خداوند هر کس را که بخواهد در جایگاه پایین و پست نگه می‌دارد. (۰/۵)

ب) گنجایش و اطلاعات مغزم بیشتر می‌شد. در هنگام راه رفتن، تحت تأثیر خیالات قرار می‌گرفتم. (۰/۵)

پ) وقتی که زمان حج فرا رسید، پدر مجنون بلند شد و شتر و کجاوه‌ای خواست (یا خودش را برای سفر حاضر کرد). (۰/۵)

ت) درباریان دچار رنج و عذاب بودند. فکر حمله روس‌ها، همانند کابوسی ترسناک وجود درباریان را فرا گرفته بود. (۰/۵)

بخش دوم: نگارش (۱۰ نمره)

الف) بازشناسی:

۱۲- زمان و مکان: مردادماه، باغ (۰/۵)

حال و هوا: کار و تلاش کشاورزان، روحیه شاد و خستگی‌ناپذیر آن‌ها، برداشت محصول. (۰/۵)

ب) سازه‌های نوشتار:

«حکایت‌نگاری» و «مَثَل‌نویسی» بر اساس بازنویسی و «شعرگردانی» بر اساس درک و دریافت ارزشیابی شود.

پ) آفرینش:

متن تولیدی بر اساس سنجه‌های مطرح شده در پایان هر درس سنجیده شود.